

22 nov 1906 Tweede van twee concerten met werken van Diepenbrock gezongen door Aaltje Noordewier-Reddingius met het Concertgebouw-Orkest onder leiding van Willem Mengelberg in het Concertgebouw te Amsterdam. Op 21 november is de première geweest van de *Zwei geistliche Lieder* voor sopraan en orkest: *Wenn ich ihn nur habe* (RC 72) en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe* (RC 58). Op 22 november vindt de eerste uitvoering plaats van de georkestreerde versies van het *Lied der Spinnerin*, *Zij sluimert* (RC 60) en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* (RC 73). Voorts bestaat het programma uit de inleiding tot de derde acte van *Lohengrin*, twee aria's uit Händel's *Samson*, de ouverture *Alceste* van Gluck, het *Larghetto* uit het klarinetkwintet van Mozart, en na de pauze de Zesde symfonie van Beethoven.

Boven de zangteksten zijn ongesigneerde toelichtingen afgedrukt, kennelijk van de hand van Diepenbrock. De tekst over dit lied luidt:

Het gedicht is ontleend aan eene novelle van den Duitschen romantiker Clemens Brentano, en is zeer dikwijls gecomponeerd. — Het lied is op twee thema's gebouwd, met strophische herhalingen, bij wijze van een volkslied. De begeleiding der Violen en Alten con sordini schildert het trillen der manestrallen, waarbij de spinster spint en haar lied zingt. Een enkele hoorn (Natuur- of Stophoorn) geeft nu en dan lange tonen. De hoorn is hier bedoeld zoals Gevaert het uitdrukt: “comme une voix tout idéale, qui se fait entendre a travers le temps et l'espace.”

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 23 november 1906:

[...] Maar konden zijn zangen Woensdagavond, bij 'n eerste auditie, ons niet uit die zekere koele waardeering halen, die men voor het bijzonder “interessante” gevoelt, de liederen die mevrouw Noordewier gisteravond heeft voorgedragen voerden ons in andere, hoogere stemming op. Deze liederen (Brentano's *Spinnerin*, Perk's *Zij sluimert*, Van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*) heeft ieder, die ze door de uitgaaf voor zang met piano leerde kennen, reeds bewonderd. Bewonderd in de eigene muziektaal, die elke nuance der dichterlijke stemming met in de fijnste toonschakeeringen uitbeeldende expressies ons doet voelen. Hoeveel dieper nog is de zinrijke klavier-partij geworden in de stemmen der strijk- en blaasinstrumenten! Ik weet niet wat mij meer geboeid en getroffen heeft, de zangstem of die van het orkest: zij waren één, de kleuren, klanken, woorden vloeiden samen tot één tonendicht van zacht-droeve, weemoedsvolle stemming. [...] Een der liederen is opgedragen aan haar die voor de kunst van onzen genialen stadgenoot met imponeerende geestdrift optreedt; een ander aan Mengelberg, die waarlijk in die toewijding bij mevrouw Noordewier niet achter staat. Wat zijn orkest gisteren gedaan heeft, stond onvergelijklijk hoog, zoowel wat de begeleiding door de kleine groepen betreft en het obligaatspel van enkele artiesten (ik denk met veel ingenomenheid o.a. aan de klarinet in Mozart's *Larghetto*, aan de trompet in een der Handel-aria's, door mevrouw Noordewier prachtig voorgedragen, aan den hoorn in het *Lied der Spinnerin*), als het orkestspel in zijn geheel: *Pastoraal*-symfonie van Beethoven! [...] Onschatbare avonden in het Concertgebouw, met mevrouw Noordewier en Diepenbrock, met Mengelberg en het Amsterdamsen orkest!

Het Nieuws van den Dag (Dan. de Lange), 23 november 1906:

Toch, het valt niet te ontkennen, kon men opmerken, dat Mevrouw Noordewier zich eerst in de zangen van Diepenbrock bewoog op het gebied, dat haar eigenlijk, haar werkelijk gebied is. In deze werken, die wij reeds vroeger leerden kennen, weet de kunstenaar het woord en den daaraan verbonden toon te bezielen, met leven te vervullen. Dan zingt zij niet, dan verkondigt zij, dan spreekt zij de taal van haar ziel, dan klinkt gloed in den ernst en in de strengheid van den toon, dan verschijnt in alles de uitdrukking van *Verklärtheit*, die op het zoo merkwaardig talent van Mevrouw Noordewier den stempel drukt. Vooral voor het ons in die werken geschonkene danken wij de edele vrouwe, die wij met fierheid éene der schoonste sieraden van ons land noemen. Op dat gebied verkwikt ons haar uiting van kunst tot diep in de ziel; dat is het gebied dat zij altoos behoort te betreden.

De Telegraaf (E. Liecken), 23 november 1906:

Als tweede nummer droeg mevr. Noordewier drie werken, sopraan met orkest-begeleiding, van Diepenbrock voor: *Lied der Spinnerin* (Brentano), sonnet van Perk *Zij sluimert* ("Zij rust in 't malsche mos") en sonnet van Van Deyssel *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*. Voor de twee laatste composities heb ik groote bewondering; hoe prachtig is daar door de rijke en toch sobere orkestratie de stemming, de machtige diepte van den inhoud der gedichten aan het licht gebracht. Treffend zijn b.v. de klanken van het als doodsmotief gebruikte eerste motief (in Perks sonnet) bij de woorden "slaap zacht, ik zie den donk'ren nacht genaken"; en aangrijpend is de stemming van Van Deyssel's gedicht getroffen, daar, waar de bas het klagen van den wind schildert, bij de woorden "k hoor in den wind, die langs de ruiten henen en door de schouwe klaagt, uw woorden aan." De laatste terzine wordt er diep begrijpelijk door. Het *Lied der Spinnerin*, hoe rijk ook van maanlichtelijke sordinestemming, melancholiek hoorngeluid en zwevende viool-melodie, is mij wat te "weelderig" van kleur voor het stille interieurtje van de spinster, die haar droevig lied zingt. Mevr. Noordewier's zang (hoe schoon van klank ook) verhoogde het intieme van het tafereeltje niet. Ik heb heusch niet kunnen gelooven aan den laatsten regel: "Ich sing und möchte weinen." In de beide sonnetten echter heeft hare stem, die zoo wonder schoon met het orkest klinkt, mij dikwijls getroffen. — "Engelachtig!"... zuchtte aan het slot mijne buurdame verrukt. Ik schrikte. Zou ze gelijk hebben?? Ik betrap mij er op, dat ik, kinderlijk... tóch iets anders hoop.

De Amsterdammer (Ant. Averkamp), november 1906:

Het is de groote verdienste van mevrouw Noordewier dat zij een gemakkelijk te behalen, uiterlijk groot succes versmaadt, om op te komen voor de intieme, maar moeilijke kunst van onzen *Diepenbrock*. Of zouden er niet tal van stukken en stukjes gevonden worden waarmede mevrouw Noordewier het groote publiek in geestdrift had kunnen brengen, terwijl zij zich thans de stille dankbaarheid heeft verwoven van hen die het ernstig meenen met onze kunst? — Ik heb niet gehoord de "geistliche Lieder" van Novalis *Wenn ich ihn nur habe* en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe*, maar wel het *Lied der Spinnerin* van Brentano, benevens twee sonnetten op nederlandschen tekst, *Zij sluimert* uit de "Mathilde-verzen" van Jacques Perk en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* van Lod. van Deyssel. — De belangstellende lezer zal zich herinneren dat ik, eenige weken geleden, deze liederen met groot enthousiastme, onder de rubriek "Muziekbeoordeelingen" heb besproken. Thans waren wij dus in de gelegenheid ze te hooren en wel door een uitverkorene. De componist had ze geïnstrumenteerd voor klein orkest en dat heeft hij gedaan met heel veel subtiel gevoel voor klank en kleur en met dien fijnen tact voor de eischen van de zangstem, dien wij van Diepenbrock kennen. Toch geloof ik dat de indruk met pianobegeleiding grooter zal zijn. Men kan in de vertolking der pianopartij

meer iets persoonlijks leggen, een sluier oplichten van een intiem, rijk zieleleven; en juist de intimiteit ging voor mij, bij de orkestbegeleiding, hoe schoon overigens ook uitgevoerd, wel wat verloren. Dit was het meest het geval bij *Zij sluimert* van Perk, het minst bij het vers van Brentano. Het naspel van van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* heeft evenwel door de orkestbegeleiding aan intensiteit van klank gewonnen. — Mevrouw Noordewier heeft deze liederen natuurlijk gezongen met al de liefde en toewijding, die zij voor de kunst van Diepenbrock gevoelt en zulks te bespeuren doet weldadig aan [...].

14 apr 1910 Diepenbrock treedt op als gastdirigent op het abonnementsconcert. Het programma vermeldt voor de pauze de Vierde Symfonie van Mahler, na de pauze composities van Diepenbrock, en wel *Lied der Spinnerin* en *Der Abend* (RC 92, eerste uitvoering), gezongen door Aaltje Noordewier-Reddingius, de *Hymne voor viool en orkest* (RC 66), gespeeld door Julius Thornberg, en de *Hymne an die Nacht* "Gehoben ist der Stein" (RC 49), eveneens door Aaltje Noordewier-Reddingius.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen], 15 april 1910:

De heer Diepenbrock was gisteravond de dirigent. Evenals twee jaar geleden is onder zijn leiding de Vierde symfonie van Gustav Mahler ten gehore gebracht; het werk, vroeger reeds herhaaldelijk door het orkest gespeeld onder Mahler zelf, kan vrijwel bekend hier worden geacht. [...] Laat ik mij mogen beperken tot de mededeeling, dat de uitvoering door het orkest een weelde ons was, vooral die van het derde deel, de kleurenvolle polyphonie van het *Adagio*, en die van het vierde deel met den zang van mevrouw Noordewier-Reddingius, die in de kinderlijk naïeve verzen uit *Des Knaben Wunderhorn*, de hemelsche vreugde ons voortooverde, en in innige welluidendheid zin-rijk de fantazie afsloot. — Mevrouw Noordewier en het orkest met zijn dirigent oogstten na de symphonie aller dank, maar de tweede helft van den avond bracht een groot en warm succes aan Diepenbrock, den toondichter: als componist van kleinere liederen, de *Hymne voor viool* en een der beide groote *Hymnen an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein") (Novalis); Brentano's *Lied der Spinnerin*, in de uiterst fijne en stemmingsvolle orkestratie, werd gevolgd door een ander lied van Brentano, *Der Abend*, waarin eveneens de suggestieve kracht der zelfstandige instrumentale stemmen naast den zang den indruk niet weinig verhoogde. *De Hymne voor viool* – uit hetzelfde jaar als het eerstgenoemd lied (1898) – werd door Julius Thornberg voorgedragen, ongetwijfeld geheel naar den wensch van Diepenbrock; maar toch zóó, dat 't scheen of de viool minder "toon" gaf dan anders. [...] De Novalis-Hymne (*Auferstehung*) ("Gehoben ist der Stein"), dat stuk innerlijke muziek, is in haar heerlijke stuwkracht naar de extatische stijging van het plechtig-glorieus einde, een prachtig besluit van dit buitengewoon concert geweest. Mevrouw Noordewier en het orkest zijn naar verdiensten gehuldigd, en Diepenbrock zelf kreeg een ovatie van langen duur en groote hartelijkheid!

Het Nieuws van den Dag (Dan. de Lange), 15 april 1910:

De medewerking van mevrouw Noordewier-Reddingius en Alphonse Diepenbrock aan den lessenaar maakte gisteravond het abonnementsconcert tot iets bijzonders. De Vierde symfonie van Mahler vormde het eerste deel, terwijl in het tweede de volgende werken van Diepenbrock werden uitgevoerd: *Lied der Spinnerin*, *Der Abend*, *Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"), voor sopraansolo met orkest, *Hymne voor viool en orkest*. In het laatste werk werd door

den heer Thornberg met talent de obligaat viool-partij ten gehoor gebracht. — Dat mevrouw Noordewier èn in het laatste deel van Mahler's Symphonie, èn in de werken voor zang van Diepenbrock ons op heerlijke wijze met haar stem verkwikte, behoeft niet uitdrukkelijk te worden gezegd, wij kennen allen het supérieure talent van deze hoogbegaafde zangeres. Onze aandacht mag dus geheel gewijd worden aan de werken van Diepenbrock. Wel was het aardig om dezen man eens een werk van een der moderne componisten te zien dirigeren, maar bij voorbaat kon men weten, dat het uitvoeren van dit werk, zij 't ook de Vierde symfonie van Mahler, niet op één lijn te stellen is met wat wij gewoon zijn in 't Concertgebouw te hooren zoodra het een modern werk geldt. Voor het moderne genre heeft Mengelberg een talent, dat ternauwernood door een ander dirigent overtroffen zou kunnen worden. Wenden wij ons naar Diepenbrock's eigen werken. De indruk van het voor 't eerst uitgevoerde lied der spinster was zeer groot. In zeer eenvoudige weemoedig-droomerige klanken illustreert de componist des dichters gedachte van het hart, dat smacht naar den geliefde, in welk smachten eigenlijk opgesloten ligt een smachten naar de verlossing uit de aardsche tekortkomingen in het hoogste ideaal. Met groot talent is dit kleine lied geschreven, ook wat klankeffect betreft: het strijkkwartet met hoorn geeft de stemming uitstekend weer en de stem vormt met deze klankcombinatie een schoon contrast. — Naast dit meesterstukje neemt de *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”), ons van vroeger bekend door herhaalde uitvoeringen, een schitterende plaats in. In dit werk zijn zeer vele gedeelten, die op treffende wijze de woorden als met een kleed van levende klank-kleuren omhullen. Vooral in de twee laatste strophen verheft het werk zich tot een groote hoogte. De twee andere staan bij deze beide zangen achter. [...] *De Hymne voor viool en orkest* werd door den heer Thornberg met veel artisticeit weergegeven en het orkest deed de zeer weelderige partitie op 't voordeeligt uitkomen. [...] Met groote belangstelling hebben wij alle deze werken gehoord en van veel hebben wij volop genoten. Vol geestdrift werden Diepenbrock en zijn vertolkers gehuldigd, het was een schoone avond, gewijd aan schoone kunst.

De Telegraaf (E.L.[iecken]), 15 april 1910:

“Waar moet het naar toe met die moderne liederen”, zou Droogstoppel geredeneerd hebben als hij gisteren Diepenbrock's *Abend* en *Lied der Spinnerin* had gehoord: “Hebt u ooit een zon met zooveel geraas onder den horizon hooren vallen, als die van meneer Diepenbrock in dat eerste avondcouplet? En als hij later vertelt dat kein Fischlein mehr sein Spiel treibt, en dat alleen een Bienchen noch summt, waarom maakt het orkest me dan juist wijs, dat er een walvisch aan den gang is, en dat Krupp schietoefeningen houdt in die buurt? — Met die Spinnerin is het al even raar gesteld. Inviteert een fatsoenlijk meisje een orkest, als ze tegenover de maan aan haar vrijer wil zitten denken? “Hier spinn' ich so allein!” Wat hebben meneer Timmner, meneer Herbschleb en meneer Thornberg daar dan mee te maken? — “Ich sing und möchte weinen.” Ik geloof er geen steek van. Zing ik zulke rararetjes met tranen in mijn keel, of hoe Fritz dat noemt. En van dat werken komt ook niet veel. Het is voor het jonge mensch, dat toch al niet veel zin in haar heeft, het beste, als hij maar wegblijft. Ze denkt meer om den draad van de melodie, die voortdurend anders loopt, dan om dien van 't spinnewiel. Onpractisch. Gekheid, het mag nog zoo knap zijn bedacht – ik vind 't ouwe liedje van Reichardt met dezelfde woorden, en zesmaal hetzelfde deuntje, dat Marie soms in de suite zingt, veel mooier. Ik slaap er ten minste bij in... Tot zoover Batavus. — 't Eigenaardige overdadige dat Diepenbrock's gisteren gehoorde liederen den spontanen eenvoud ontnemt, schaadt m.i. ook zijn door Thornberg gespeelde *Hymne voor viool en orkest*. Ongetwijfeld een van die werken, die ge nooit... voor den eersten keer moet hooren. Maar ik betwijfel toch, of het geheel bij nadere kennismaking zal boeien. De kracht der vioolstem werd gisteren bijna voortdurend door de overmacht der logge, contrastlooze orkest-partij gebroken. Terwijl het Wagneriaansche motief, waarmee de violist de vijandige massa bevecht, en waaraan

eindelijk de zege in een ietwat hollen koper-climax van de zijde van het orkest wordt gegund, in zijn streven naar hooger van weinig evolutionaire kracht is... Maar “wo alles liebt, kann ich allein nicht hassen.” De eindindruk van den avond was die van een succes. Diepenbrock's *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”), met zijn prachtig orkest-coloriet en glansrijke sopraan-partij, was 'n waardig slot. (Hoeveel meer warmte gaf mevrouw Noordewier hier dan in de vernuftige liederen!) Terwijl Mahler's verrukkelijke Vierde symfonie (reeds voor twee jaar door Diepenbrock op het programma gezet) een begin vormde, dat den filosoof, die “aller Anfang schwer” heet, allerliefelijkst in het ongelijk stelde. Ook hier klonk mevrouw Noordewiers stem... als die van mevrouw Noordewier. Nog iets van den humor van Tilia Hill's voordracht in dezelfde partij voor twee jaar, en de weergave van de guitige Luilekkerland-Apotheose ware volkomen geweest!

Nieuwe Rotterdamse Courant ([H.L. Berckenhoff]), 15 april 1910:

Het abonnementsconcert hedenavond werd gedirigeerd door Alf. Diepenbrock. Voor wie zijn liefde kent voor Mahler, was het geen verrassing, een symphonie van dezen componist op het programma te vinden: de blijmoedige Vierde, met in het finale de sopraansolo, vreugdestralend, met albasten reinheid en kinderlijke overgave voorgedragen door mevrouw Noordewier-Reddingius. Dat klonk heel mooi tegen het uitgelaten speelsche orkest. Al geloof ik dat het 2de en 3de deel der symphonie voor menigeen nog heel wat baroks bevat, dat gezocht klinkt, schijnt mij de waardeering voor Mahler's werk stijgende, al zal het warm applaus na het einde wel voornamelijk mevrouw Noordewier hebben gegolden. — Wat voor het overige de uitvoering betreft, hoewel het gebrek aan routine als dirigent bij den heer Diepenbrock natuurlijk niet verborgen bleef, mocht men de muzikaliteit der vertolking loven. — Na de pauze onthaalde mevrouw Noordewier ons op drie liederen van Diepenbrock zelf, waarvan een: *Der Abend*, op woorden van Clemens Brentano, nieuw was, gelijk alles wat van Diepenbrock is en in hem den Hollandschen schildersaard herkennen doet, ongemeen rijk aan orkestrale kleur en boeiend door de instrumentaal geïndividualiseerde motiefbehandeling. Reeds de keuze der gedichten, die bij Diepenbrock steeds van edelen smaak getuigt, bepaalt het karakter zijner muziek, die, hoewel nimmer in beschrijving vervallende, toch uit den woordinhoud, gelijk hij voor zijn fantasie zich verruimt, opbloeit. De *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”), op woorden van Novalis, die wij meermalen hoorden, besloot den avond, en ook *Lied der Spinnerin* (Brentano) is meermalen uitgevoerd. Met veel talent is hier de doorschijnende orkestpartij, door de weemoedig getinte melodie als overspannen, gelijk een lang gestrekt weeklagen, dat den klaren Meinacht doorklinkt – Haar eerste uitvoering beleefde dezen avond ook een hymne voor violsolo met orkestbegeleiding, een voor het instrument zeer “wirksam” geschreven en tot hooge expressie opgevoerde melodie, die minder door oorspronkelijke vinding treft, dan door de warme aandrift, die haar doorstuurt; een melodie echt passend aan het gepassioneerde karakter van Thornberg's violistentalent. Zij werd dan ook door hem op meesleepende wijze voorgedragen, en natuurlijk weder een symphonische orkestbehandeling vol kleur en beweging, misschien in sommige momenten, waarop [in] de viool de cantilene naar de diepte is verlegd, te donker gehouden, zoodat de solist moeite heeft zich te doen gelden. — Het concert was een succes voor uitvoerders en componist.

De Hofstad (I.L. [= Ida Lüning]), 15 april 1910:

Ofschoon het onze gewoonte niet is, de concerten *te Amsterdam* in ons kunstoverzicht te bespreken, wil ik toch gaarne iets zeggen over het concert van I.L. Donderdag, tot bijwoning waarvan de dirigent mij vriendelijk uitnoodigde. Het was een zeer belangrijk concert, waarvan het 1e deel aan Mahlers Vierde

symfonie gewijd was, het 2de deel aan werken van Diepenbrock, waaronder twee noviteiten: een hymne voor vioolsolo en 2 liederen voor sopraan terwijl de meermalen gehoorde sopraan-*Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"), alles met orkestbegeleiding, het slot vormde. — Mahler's Vierde was voor mij een openbaring. Lag het aan de uitvoering onder een dirigent wiens wezen gedrenkt is in de sfeer, waarin deze symfonie zich beweegt? Aan het volkomen gemis van elk uiterlijk-effect bejag, geheel verinnerlijkt, sober en zuiver als de uitvoering gehouden werd, terwijl toch een exquise klankenweelde het resultaat was? Of lag het aan het werk zelf? Ik weet het niet, vergelijken met vroegere uitvoeringen kan ik niet, wèl weet ik dat Mahler mij door deze vertolking zijner Vierde symfonie in een geheel nieuw licht verscheen. [...] Het auditorium dat de zaal geheel vulde, was sterk onder den indruk en huldigde dirigent, orkest en zangeres om strijd. — Er kon geen homogener werk volgen op deze symphonie dan dat van Diepenbrock, welke componist zich geheel in dezelfde aetherische sferen beweegt. Van de beide voor 't eerst uitgevoerde liederen stel ik het *Lied der Spinnerin* op de naïf-gevoelige woorden van Clemens Brentano, van wien Mahler eveneens de inspiratie ontving, het hoogst. Hierin was ook mevr. Noordewier het gelukkigst in het weergeven van de eenvoudig-innige stemming. Het geheel, ook de orkestbegeleiding, alleen in violen en alten gehouden, terwijl de hoorn heel zacht (bijzonder mooi geblazen) een sehnsuchtsmotief ertusschen doet klinken, is van uiterste teerheid en innigheid. — Het tweede lied, waarbij ook de blaasinstrumenten aandeel in de begeleiding hadden, stond met op de hoogte van het eerste; trouwens, hierin miste ik in den zang van Mevr. N. nog sterker dan in de symfonie, het naïeve, dat voor de uitdrukking der woorden en dus voor de zuivere werking van het lied onmisbaar is. Het minst gelukkig openbaarde de componist zich in de *Hymne voor viool*, eveneens voor 't eerst in 't Concertgebouw uitgevoerd. Het telkens herhaald motief der vioolsolo, even vele malen door de begeleiding overgenomen zoekt, onrustig tastend, en niet genoeg "sich abhebbend" tegen het orkestrale deel naar een oplossing, die het pas in de afsluiting vindt. Het toppoint werd bereikt in de sopraan-*Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"), waarover ik vroeger al uitvoerig schreef, en plaatsgebrek verhindert mij over dit jubelende werk anders dan met eenige waardeerende woorden te spreken. — Den componist werd aan 't eind van den mooien avond een warme ovatie gebracht.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 15 april 1910:

Alphons Diepenbrock is een fanatiek Mahlervereerder en haast elk programma van het eenigste concert, dat hij zoo ongeveer jaarlijks dirigeert, is voor de helft gewijd aan dien componist. Het was dezen keer Gustav Mahlers Vierde symfonie. [...] Het overige gedeelte van den avond was gewijd aan werken van Diepenbrock: Twee liederen van Clemens Brentano, eene *Hymne voor viool met orkest*-begeleiding en een van Novalis' *Hymnen an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"). In de liederen voor sopraan met orkest en in de viool-hymne, maakten wij voor het eerst kennis met drie nieuwe uitingen van Diepenbrock's krachtig muzikaal talent (ofschoon de *Hymne voor viool* reeds bekend werd door haar arrangement voor viool en piano). Van de liederen schijnt ons *Lied der Spinnerin* het voortreffelijkste. De tekst is mooi geïllustreerd, niet woordelijk doch als groot geheel, de melancholieke stemming treffend volgehouden, de muziek klinkt lichtig, teer, aetherisch, de strijkers in hooge ligging ruischen in snelle noten, nu en dan geeft een blazer, meestal hoorn, een onderton, de rest wordt beheerscht door de sopraan stem. Het kleine tusschenspelletje tusschen laatste en voorlaatste strofe en eveneens de slotffase brengen heerlijke, oorspronkelijke klankeffecten. *Der Abend* is meer impressionistische muziek, het mist den éénen, langen, schoonen klank, welke *Lied der Spinnerin* doortintelt en het lied zijn hooge waarde van schoonheid geeft, meermalen hindert eene geforceerde vertolking van den tekst en dikwijls stoort eene voelbare contradictie tusschen woord en toon. En waarom staat dat klankzwaar tusschenspel, tusschen de 3e en 4e strofe. Deze laatste strofe trouwens is de

zwakste van het geheel. — De *Hymne* voor viool en orkest-begeleiding, de *Hymne an die Nacht* “Gehoben ist der Stein/ Die Menschheit ist erstanden”, behooren tot die werken welke ons Alphons Diepenbrock in zijn mateloozen innerlijken rijkdom, het klaarst, overtuigendst en imposantst, voor het geestesoog brengen. Zijn stem spreekt hartstochtelijk, 't gebaren gaat koninklijk. Hij staat boven 't geringe leven, doch doorstrijdt dag aan dag zijn drukkende lasten. Hij spreekt innig en weidsch; hij is mensch en koning. Van muzikaal standpunt beschouwd is het hoofdthema der vioolhymne een meesterstukje, rijk aan melodie, groot en schrill van plastiek, onvergetelijk wien het eens in de ooren klonk. — Dit abonnementsconcert behoort tot de allerbelangrijkste van het seizoen. Drie solisten als Alphons Diepenbrock, wiens directie sprak van een dwingende wilskracht en onweerstaanbare suggestie, welke den geboren dirigent verrieden, Julius Thornberg, die de vioolhymne speelde met hartstochtelijkheid en grootschen geest, die meesleepten, en mevrouw Noordewier-Reddingius die de uiterst zwaar te zingen vocaal-partij uitvoerde met alles beheerschende techniek en verrukkelijk geluid, zal men zelden bij elkaar vinden. — De zaal was goed bezet; het comediespelletje van kransengeverij bleef Goddank achterwege, het applaus was er te hartelijker om en steeg bij het einde van den avond tot een ovatie, welke den grooten meester Alphons Diepenbrock, die zoo weinig met het uiterlijke muziekleven onzer stad heeft uit te staan, een blijvende vreugde moet zijn.

De Amsterdamer (Ant. Averkamp), 17 april 1910:

Met de leiding van het laatste abonnementsconcert in het Concertgebouw was de heer Diepenbrock belast. Evenals een drietal jaren geleden had hij Mahler's Vierde symfonie gekozen als programmanummer voor het eerste deel. [...] En toch was niet de symphonie van Mahler de groote aantrekkelijkheid van het programma, maar veeleer de werken van Diepenbrock zelf. — *Lied der Spinnerin* met zijn gelukkig volgehouden strophen-karakter en zijn mooi getinte begeleiding van hoog gelegen gedempte strijkinstrumenten, hadden wij reeds vroeger gehoord; *Der Abend*, een vers van Clemens Brentano, was nieuw. Ook hier heeft Diepenbrock ons een schoone vrucht gegeven van zijn rijk kunnen en diep voelen; hoewel ik toch verwacht had dat het orkest ons enkele momenten van het gedicht met levendiger kleuren of figuren zou geschilderd hebben. — De *Hymne voor viool en orkest* beleefde toch wel niet haar eerste uitvoering, gelijk het programma aangaf? Ik meen dat de heer Louis Zimmermann, aan wien zij is opgedragen, haar reeds vroeger gespeeld heeft. Ook deze Hymne is in zekeren zin in strophen of vrijen variatievorm gecomponeerd. Een mooi pathetisch thema ligt er aan ten grondslag; trouwens het geheele stuk is vervuld van een edel pathos, dat zijn invloed op den toehoorder ook in ruime mate doet gevoelen. [...] De heer Julius Thornberg speelde het stuk op echt degelijke, artistieke wijze en verwierf er zich veel bijval mede. — Aan het slot van den avond zong Mevrouw Noordewier de *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”) van Novalis en dat was toch wel het schoonste van Diepenbrock's werken. Inderdaad hoog ernstig en verheven zijn hier de tekstwoorden in muziek omgezet en de orchestratie is in één woord meesterlijk; rijk van klank en kleur en zich in stemming geheel aanpassend bij het gedicht. Mevrouw Noordewier zong den geheelen avond heerlijk schoon; maar in het laatste werk was zij onvergelykelyk en imposant. Nog klinken mij de woorden: “Wir kommen nun zu ihnen/Um ewig da zu seyn” in de ooren. Geen wonder dat, na het slot van het werk, daverende toejuichingen losbarstten welke mevrouw Noordewier op den componist overbracht.

Caecilia (v.M. [= S. van Milligen]), mei 1910:

Diepenbrock dirigeerde evenals een vorig jaar, de Vierde symfonie van Mahler, voor mij het meest sprekende en meest zonnige werk van al de symphonieën van Mahler. Het miste ook nu zijn uitwerking niet. — Diepenbrock vereert deze symphonie ook blijkbaar het meest. — Toch hebben wij als uitvoering dien avond nog meer genoten van *Diepenbrock's* liederen: *Lied der Spinnerin* en *Der Abend*, waarvan vooral het eerste met de prachtig illustreerende begeleiding, wonderschoon gezongen door Mevrouw Noordewier-Reddingius boeide. Daarna werden wij weer medegesleept door een schitterende vertolking van de bekende sopraanhymne van *Diepenbrock* (Novalis) die het glanspunt van den avond vormde, in de eerste plaats omdat *Diepenbrock* bij zijn eigen werken als dirigent meer invloed op het orkest uitoefende dan bij de Symphonie van Mahler en ook omdat de zangen van *Diepenbrock* door mevrouw Noordewier-Reddingius veel overtuigender werden voorgedragen dan de slotzang der Symphonie, die een lichter getimbreerde stem en eene lossere voordrachtswijze, zooals wij die vroeger hoorden, verlangt. — Doch in de zangen van *Diepenbrock* gaf mevrouw Noordewier al de macht van haar uniek en voornaam talent.

?? dec 1913   Uitvoering van het *Lied der Spinnerin* en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* in Musis Sacrum te Arnhem door mevr. A. Reballio-Siewe met de Arnhemsche Orkest-Vereeniging onder leiding van Peter van Anrooy. Voorts liederen met orkest van Smulders en Strauss; vóór de pauze de Vierde symfonie van Mahler. [in de recensie staat vermeld *l'Apprenti sorcier* van Dukas]

Arnhemsche Courant ?, (T.[?]), ?? december 1913:

Bij de werkelijk mooie teksten van Brentano's *Lied der Spinnerin* en van Deysel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* heeft Alphons Diepenbrock prachtige muziek geschreven. Ik ben een enthousiast bewonderaar van zijn werken, zij behooren mede tot de schoonste, die er in onzen tijd ontstaan. Van meer universeelen aanleg, dus niet specifiek Hollandsch staan zij in de zuiverste logische consequentie tot hetgeen onze vroegere groote meesters o.a. Beethoven, Wagner componeerden. Zijn muziek, zijn melodieën ontbloeien aan het dichterwoord zelf, zoodat de declamatie het zijne geheel meekrijgt. Het is verrukkelijk zooals zijn composities in haar geheel in overeenstemming waren met der dichters machtige kunst. Mevrouw Reballio Siewe zong ook die liederen zoo mooi met zulk een treffende voordracht, dat 't mij een raadsel is, dat we deze zangeres nog niet in onze concertzaal aantreffen.

Caecilia (Kr. [= H.E. Stenfert Kroese]), januari 1914:

Een woord van hulde moet haar gebracht worden voor de keuze van haar solovoordrachten nà de pauze: een Nederlandsche zangeres, die werken van Nederlandsche componisten zingt en dan nog wel onbekende – het is bijna te mooi om het te gelooven. Van Diepenbrock had zij twee zangen met orkestbegeleiding gekozen: *Lied der Spinnerin*, frappant van stemming, die bereikt is met heel weinig middelen: een suggestieve illustratie van den tekst in een uiterst sobere instrumentatie met een duidelijk zich afteekenen van de melodisch eenvoudig gehouden solostem tegen den orkestralen achtergrond, en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* [...].